

ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΞΕΧΝΟΥΝ ΟΙ ΠΑΛΙΟΙ ΚΑΙ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΝΕΟΙ...

Ενας φίλος ήρθε από τα παλιά φορτωμένος με χιλιάδες αναμνήσεις

Γράφουν ο ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ
και η ΝΙΚΗ ΚΑΛΤΣΟΓΙΑ-ΤΟΥΡΝΑΒΙΤΗ

Νίκη, χρόνια πολλά,

Αποκρές, Νίκη μου, ο κόσμος γλεντάει! Εμείς.... Θυμάμαι ένα ποίημα του Τάκη Δόξα, για τη ρουτίνα της δουλειάς στο γραφείο. Λέει...

...ξεχάσαμε με τον καιρό, αλήθεια πως γελάνε
κι αν η χαρά καμιά φορά την πόρτα μας χτυπήσει
ψέμα θα το νομίσουμε που 'ρθε να μας λυπήσει
κι ούτε κανείς θα σπκωθεί να πάει να της ανοίξει....
Θα μου πεις και τί χάσαμε, καλά περνάμε. Ναι και τα
ξεφαντώματα πάνε πιο πολύ με τη μιζέρια, όμως η
Αποκριά δεν είναι απλά ξεφάντωμα. Είναι αναγέννηση,
είναι το ξανάνωμα της φύσης, είναι αναζωογόνηση,
είναι ελπίδα. Κι είναι τόσο δυνατή η παράδοση
που έρχεται από πολύ μακριά, από την αρχαιότητα.
Και με αυτές τις πάνδημες εκδηλώσεις παίρνει χρώμα
και σημασία κι η ζωή. Είναι η ατμόσφαιρα που δημιουργείται,
τα κοινά δρώμενα, που ενώνουν τους ανθρώπους.
Όπως η Λαμπρή, τα Χριστούγεννα, οι εθνικές γιορτές.
Τώρα θα μου πεις εμείς εδώ έχουμε τον Άγιο Βαλεντίνο
τί να τα κάνουμε τα άλλα; Μεγάλη η χάρη του αλλά αναρωτιέμαι,
πού τον βρήκανε; Το μάρκετινγκ όμως ξέρει πως μαζεύονται τα λεφτά.
Εξ άλλου ο Άγιος Βαλεντίνος δεν έχει καμία σχέση με τη
θρησκεία. Είναι λιγάκι... αποκριάτικος κι αυτός!
Να είμαστε καλά, εμπειρίες όλα και τα πιο πολλά πέρα
και ανεξάρτητα από την έγκρισή μας.

Γιώργο, στα προηγούμενα είχαμε θίξει ένα θέμα σοβαρό,
έξω από τον κύκλο μας στη ζωή της πόλης αλλά μέσα
στη μεταναστευτική μας ζωή. Τη δουλειά στην
επαρχία. Ένα σημαντικό κομμάτι, μια σημαντική
εμπειρία, που έζησαν πολλοί πέρα από το εργοστάσιο
και το μαγαζί που γνωρίσαμε στην πλειοψηφία.

Το ζαχαροκάλαμο, τα υδροηλεκτρικά έργα στο Κούμα,
τα οπάλια στο Κούμπα Μπίτι, τα μαργαριτάρια στο Ντάργουιν
και τα μαγαζιά στην απεραντοσύνη της Αυστραλίας.

Δεν ξέρω αν έχει γραφτεί κάτι, όλες αυτές τις δραστηριότητες
στις οποίες έχουν ασχοληθεί τόσοι και τόσοι Έλληνες.
Χρειάζεται μια έρευνα για να γίνουν γνωστές οι συνθήκες
και οι επιτυχίες, μαζί με τις αντιξοότητες που έζησαν
πολλοί δικοί μας άνθρωποι. Και να βγει ένα βιβλίο,
ιστορική καταγραφή, όλων αυτών των καταστάσεων.
Έχω ακούσει από αυτούς που δούλεψαν στο καλάμι,
οι καλαμοκόφτες όπως ήτανε γνωστοί, ιστορίες που
λες πως τα κατάφεραν και πως επέζησαν. Στα χρόνια του
50 του 60 ήταν πολλοί που πήγαν στο καλάμι για να
κάνουν λεφτά. Ομολογουμένως πληρώθηκαν καλά,
δεν άντεξαν όμως όλοι.

Κι είναι και μια άλλη κατηγορία, αυτοί που ασχολήθηκαν
με τη γεωργία. Είναι αρκετοί που ζουν στην Κουινσλάνδη.

Κι ακόμα παλαιότερα πολλοί δούλεψαν στα τρένα,
στη χάραξη νέων γραμμών ή στη συντήρηση της γραμμής.
Δεν τους ξέρουμε, δεν προβάλλονται. Είναι τόσοι πολλοί
που ζούνε άγνωστοι στο στενό δικό τους κύκλο.

Ο ΜΠΙΛΗΣ ΚΙ Ο ΒΑΣΙΛΗΣ

Χρόνια παλιά, χρόνια σκληρά...

Παιδιά κι οι δυο τους τότε
είχαν δουλέψει στις γραμμές
ο Μπίλης κι ο Βασίλης.
Μοιράστηκαν ξερό ψωμί,
την πέτρα μαξιλάρι

και το λιοπύρι το καυτό
και κόπο και ιδρώτα.
Μοιράστηκαν τη μοναξιά,
τη στέρψη της νιότης
κι αδερφοσύνη σφράγισαν
Με το Σταυρό του Νότου.
Τους ζήτηγαν διεύθυνση
και δέλωναν σκηνίτες.
-Δεν ξέρουμε, πηγαίνουμε
όπου μας πάει το έργο.
Στην ερημία, στη μοναξιά,
στην απεραντοσύνη
της αυστραλέζικης της γης.
Παιδί της εγκατάλειψης
ο Μπίλης. Κι ο Βασίλης
της παιδικής της στέρψης
φευγάτος, μετανάστης.
Χρόνια παλιά, χρόνια σκληρά,
άλλου καιρού άλλα χρόνια....

Και συναντήθηκαν προχθές
γέροι με τα εγγόνια
και με τα χιόνια στα μαλλιά.
Πόσα είχαν να πούνε....
Οι μνήμες τους αγκάλιασαν
και αναλογιστήκαν...
Πόσα κυκλογυρίσματα
φέρνει η ζωή κι η μοίρα !!!

Γρηγόρης

**Απάντηση τής Νίκης Καλτσόγια
στον Γρηγόρη Χρονόπουλο**

Αγαπητέ Κε Χρονόπουλε

Είναι πολύ ευχάριστο για μένα να με θέλετε στη συ-
ντροφιά σας, μόνο που θα μετέχω εκ των υστέρων στις
ωραίες συζητήσεις που κάνετε με τον αρχισυντάκτη της
εφημερίδας κ. Χατζηβασίλη. Το προηγούμενο γράμμα
σας όμως ήταν και πάλι πρόκληση, γιατί το θέμα σας
είναι βιωμένο τόσο έντονα από εμένα, γιατί ολόκληρη η
ζωή μου κουβαλάει μνήμες γονιών, συγγενών αλλά
και δικές μου από προσφυγίες από χαμένες πατρίδες
αλλά και στην ίδια την πατρίδα και ξενιτεμούς αγαπη-
μένων προσώπων. Και τις μνήμες αυτές τις κρατώ σαν
ιερή κιβωτό της ίδιας μου της ύπαρξης. Έχει γραφτεί
ότι η μνήμη μας κρατάει ζωντανούς πάνω από το χάος
της μοναξιάς, των γερατειών, του θανάτου. Όμως για
μένα η μνήμη είναι πηγή ζωής. Θησαύρισμα δύναμης
για την πορεία στο σήμερα και στο αύριο, σ' ένα κό-
σμο που αλλάζει ταχύτητα και θα σε προτιμούσε ανώ-
νυμο, για να σε στροβιλίσει στη δίνη του στον άπατρι
κόσμο που οικοδομεί από άτομα και όχι πρόσωπα.
Μνήμες μπτέρας από τον ξεριζωμό του ελληνισμού της
Μικράς Ασίας, τον αγώνα επιβίωσης σε μια πατρίδα
κατεστραμμένη από τους πολέμους, που τους δέχτη-
κε σαν να ήταν εισβολείς. «Ελα φάγε το φαγητό σου,
γιατί θα έλθει και θα στο φάει ο πρόσφυγας», έλεγε
ελληνίδα μάνα στο παιδί της, μπροστά στη φερμένη
από τον «ξένο» τόπο και μέχρι να στεργιώσουν και να
ενσωματωθούν είδαν κι' έπαθαν. Ή, το πιο τραγικό,
της μπτέρας της όταν έφευγε με το νεοφερμένο από
την Αμερική γαμπρό μια κόρη της: «Ελα κόρη μου
να σε φιλήσω γιατί δε θα σε ξαναδώ πια». Και δεν
την ξανάδε. Έφυγε το 1927 και γύρισε το 1960, με
παιδιά κι' εγγόνια σταδιοδρομημένα στην ξένη γη,
που την έκαναν δική τους και ρίζωσαν και βλάστησαν

σ' αυτήν. Και πήραν ξένο όνομα. Γιατί ήταν ανάγκη
να ενσωματωθούν γρήγορα στον ξένο τόπο. Διάβασα
μόλις πρόσφατα ένα συγκλονιστικό δοκίμιο του μεγά-
λου συγγραφέα Κώστα Τσιρόπουλου «Λόγος περί Αν-
θρωπονυμίων», που ελάχιστα μπορώ ν' αναφέρω απ'
αυτό: «Το όνομα του ανθρώπου συνιστά την ουσία του:
όπως έρχεται στη ζωή, συναντά τον κόσμο ως σάρκα
και ως όνομα.. Όπως στους δούλους το όνομα κολο-
βώνεται, έτσι αποδεκατίζεται και όταν ο πολίτης χάσει
την ελευθερία του...Το ονοματεπώνυμο ενός ανθρώ-
που σημαίνει τον άνθρωπο αυτό με ρ ή τ ρ α π ο
κ λ ε ι σ τ ι κ ό τ η τ α ς.»

Και φυσικά η μοίρα της γυναίκας που έφευγε μόνη της
για να παντρευτεί στο άγνωστο ένα άγνωστο, ή μόνη
της, ήταν η πιο σκληρή. Η πιο απάνθρωπη. Κάποιες
έγραψαν ιστορίες, σαν μυθιστορήματα ή θεατρικά
έργα, που όμως είναι οι ίδιες οι τραγικές πρωταγωνί-
στριες. Είχα τη μεγάλη τύχη να γνωρίσω πολλές απ'
αυτές στο πρώτο και το δεύτερο φόρουμ γυναικών του
ΣΑΕ το 1999 και το 2001 και να τις περιλάβω στο
μεγάλο υπόμνημά μου προς τη Βουλή των Ελλήνων
το 2000, όπου και ανέδειξα το ρόλο της απόδημης
ελληνίδας για τη συντήρηση της εθνικής ταυτότητας
και των ελληνικών αξιών στις νέες πατρίδες τους. Στη
συνέχεια με τη διοργάνωση συνεδρίων όχι μόνο για
τη γυναίκα αλλά γενικά για τον απόδημο ελληνισμό
αναδείχτηκε η ύψιστη αξία του απόδημου ελληνισμού
για τη ζωή του λαού και του έθνους.

Και πιστέψτε με και από τις πιο μικρές προσπάθειες
μπορούν να ξεκινήσουν μεγαλύτερες πορείες. Θέλο-
ντας να τιμήσω τη μνήμη της μπτέρας, που δεύτερη
εσωτερική προσφυγιά στα Γιάννενα αυτή τη φορά,
στην κατοχή την έκανε ακαριαία χήρα, έγραψα στη
μνήμη της ένα δημόσιο «ευχαριστώ» στη Λίμνη των
Ιωαννίνων που το 1941-42 είχε πάρα πολύ ψάρι,
φθηνότερο κι' από το ψωμί κι' έτσι σώθηκαν τα τρία
παιδιά της κι' αυτή. Και μετά, πάλι χάριν της μνήμης
της, μετείχα στο περσινό συνέδριο του Κέντρου Μι-
κρασιατικών Σπουδών με θέμα το ρόλο της Εκκλησίας
για τη χειραφέτηση της γυναίκας. Και σ' αυτό βρήκα
την ευκαιρία να μιλήσω και για την ανώνυμη Μικρα-
σιάτισσα Ελληνίδα, και κυρίως να κάνω πρόταση να
γίνει ειδικό συνέδριο της την Ελληνίδα της Μικράς
Ασίας.

Και η πρότασή μου αυτή έγινε πρόσφατα αποδεκτή
από το Συμβούλιο του Κέντρου και ήδη μου ζητήθη-
κε συνεργασία και για τη διοργάνωσή του. Κι εδώ η
συνεργασία μου μαζί σας μου δίνει την ευκαιρία να
σας ζητήσω, με τα μέσα που διαθέτετε στη μεγάλη και
πλούσια χώρα που ζείτε, με την υψηλή θέση των ελ-
ληνικών κοινοτήτων να συνδράμετε με όλες σας τις
δυνάμεις -και μέσα από τις στήλες της εφημερίδας
σας- αυτή τη μεγάλη προσπάθεια. Δεν αφορά μόνο
τη γυναίκα. Η συντήρηση της εθνικής ταυτότητας στο
πλαίσιο του αποκομμένου και χωρίς ιδεολογία σημε-
ρινού ατόμου, δεν είναι έργο μόνο της Ελληνίδας γυ-
ναίκας. Άλλωστε η Ελληνίδα πορεύτηκε πάντα δίπλα
στον άνδρα και υπηρέτησαν μαζί οικογενειακές αξίες,
αξίες ζωής, πολιτισμού και ιστορίας του ελληνισμού.
Μόνο που χρειάζεται και η επίσημη ανάδειξη του ρό-
λου της.

Φιλικότατα,

Νίκη Καλτσόγια

Υ.Γ. Πολύ ωραίο και το μικρό προηγούμενο ποίημά σας κ.
Χρονόπουλε. Ξέρετε τι λέει μια σοφή παροιμία; «Ο,τι
δε μας σκοτώνει, μας δυναμώνει»